

Nydalsskräddarn från Högsjö - tusenkonstnär i svunnen tid

Förr fanns det en och annan i bygderna som kunde litet av varje, s. k. "tusenkonstnärer", vilka genom en viss händighet och fallenhet för olika göromål kom att inta en s. a. s. framskjutande plats i den trakt de bodde och på sätt och vis gjorde sig nära nog oumbärliga. En värdig representant för dylikt "mångsyssleri" utgjorde förvisso Erik Åkerlind i Nydal, Högsjö.

Född vid Ålö under Högsjö år 1826 kom han tidigt i skräddarelära och var med på den tid då skräddarna ambulerade från gård till gård. Från denna tid hade han många lustiga historier och paschaser att berätta. Då lynnet var som bäst, kunde han även deklamera gesällvisor, bl. a. "På vägen, så trägen, gesällen vandrar fram, då man kommer till en stuga, folk de stå i rad och buga, ty man är en vandrande gesäll" etc. Han brukade även berätta om den dyrtid som rädde i samband med fransk-tyska kriget 1870—71 samt om nödåret 1868, då ingen nederbörd föll på ett helt år och källorna sprack i botten! Stora hopar av tiggare gick efter vägarna till utseendet som levande skelett. Han kunde även förtälja om den hemska s. k. yrväders-tisda'n 1850, då i 40 graders köld och full snöstorm enbart i Västra Vingåkers socken fem personer frös ihjäl! Men ett soligt leende gick över hans drag då han drog sig till minnes festligheterna överallt i Sverige med anledning av Karl XIV Johans 80-årsdag.

Skräddare — och smed!

Så småningom kom Åkerlind att bosätta sig i "lilla stugan" vid Nydal i närheten av Högsjö station, där skrädderiet en följd av år fick utgöra det huvudsakliga näringsfånget, även om det dock inte räckte alla dagar på långt när. Där hade han även en smedja och lagade söndriga saker åt folk, skodde hästar o. s. v. Som han också var målar- och snickarkunnig, var han även anlitad av folk för dylika arbeten, skar in glasrutor m. m. Skomakaryrket var han inte heller främmande för. Om något gick sönder för folk, av vad slag det än var, en lampa, en kaffekvarn eller en tavelram, ja, då var det att "gå te skräddar'n". Han visste råd för allt, lödde och förtennade och rumsterade med allehanda.

Men det räckte inte med allt detta, han var även småbrukare med två kor. Ladugården var av ett ganska antikvariskt utseende, delvis nedgrävd i marken i en backslutning. Varmt var det därinne och ingalunda mörkt, det fanns nämligen fönster över dörren. Den täppa på något över tunnlandet, som hörde till hans stuga, räckte ju inte till för foderåtgången till två kor, men då slog han stora stycken i de s. k. Skräck-kärren och gjorde bl. a.

höstack på en holme och tog hem fodret vintertid, ibland på dragsläde.

Med sin gamla mynningsladdare var han ibland ute i skogarna tidigt på morgnarna och "knäppte" något matnyttigt som tillskott på matsedeln; att skjuta tjäder på spel uppe på Jordbergen var för honom ett kärt nöje och han kom sällan tomhänt hem efter en sådan expedition. Då gäddorna lekte om våren gick de upp från sjön i bäckar och kärr och då kunde man se "skräddar'n" beväpnad med en lång stör ute för att "slå gäddor", ett för övrigt vanligt sätt att fiska förr i världen. Den som var skicklig kunde på så sätt slå flera gäddor i ett slag, ett fångstätt som blev vanligt sedan ljusträt förbjöds.

Musikant på kalas

Trots alla sysslor och bestyr som Åkerlind hade hann han även

med att sköta om musiken på skördekalas, bröllop m. m. och han hanterade sin fiol med i vida kretsar känd bravur. Han var självskriven spelman på de vid Bisstorp förekommande s. k. dyngbröllopen — en fest som ägde rum på sommaren då trädan blev färdiggödslad — och började alltid sitt program med en sprittande Bergslagspolska: "Krus, näck å blad" och slutade i regel med en smekande vals, "Vårblomman" eller "Myrtenkronan."

Ja, mycket hann han med under sin långa levnad, Nydalsskräddarn, vars bild illustrerar denna minnesruna, innan han över 90 år gammal 1920 fick samlas till sina fäder. Hans stuga finnes ännu kvar liksom det vårdträd han en gång under sin krafts dagar planterade.

Emanuel.

Tusenkonstnär en Erik Åkerlind Högsjö.